

Jan Šafránek, Lola Laštovičková, Tomáš Podšubka, Lukáš Pěsna, Jiří Hlaváč:

Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář

Wolters Kluwer ČR, Praha 2019, 624 stran, 1 299 Kč.

V edici *Praktické komentáře* vydává nakladatelství Wolters Kluwer komentář k zákonu o přeměnách obchodních společností a družstev. Jeho autory jsou zkušení odborníci, kteří se přeměnami dlouhou dobu zabývají a dovedou velmi přesně odhadnout potřeby aplikační praxe. Primárně si proto kladou za cíl pomáhat při řešení problémů, dávat prakticky použitelná řešení a doporučení a vyhýbat se pokud možno úvahám o problémech a nejasnostech. Tímto zaměřením rozšiřuje nová publikace nabídku edice o titul určitě velmi zajímavý a pro praxi nesporně užitečný.

Autoři soustředili svou pozornost na ta ustanovení zákona, která mají pro realizaci jakékoli přeměny zásadní význam, nevyhýbají se ovšem problémům, na něž mohou společníci a členové orgánů korporací zúčastněných na přeměně narazit. Velmi cenná je z tohoto hlediska přílohavá část, v níž čtenáři naleznou vzory projektů přeměn, oznámení pro *Obchodní věstník*, formulace návrhů na zápis přeměn do obchodního rejstříku i seznam listin, kterými je nutné návrh na zápis doložit. Autoři se též sna-

žili vysvětlit některé abstraktní konstrukce zákona o přeměnách na příkladech, které uvádějí v textu (str. 15, 197, 447). Lze jen litovat, že tyto snahy jsou sporadické, protože častější zařazení příkladů by mnohdy názorně ilustrovalo slovní výklad a poskytlo by čtenářům přesnější představu o tom, jak mají v dané situaci postupovat. V dalším vydání komentáře by autoři mohli uvážit např. zařazení příkladu výpočtu výměnného poměru – zásady pro kalkulaci výměnného poměru, které jsou uvedeny v komentáři k § 114 (str. 221), by se tím staly lépe pochopitelnými. Užitečné by mohly být i příklady, jak může být určen rozhodný den a jak se to promítá do postupu při přeměně i do časového plánu její realizace.

Při rozhodování o tom, zda přeměnu podstoupit, tvoří podstatnou část úvah analýzy ekonomické situace zúčastněných společností a důsledků, které lze po uskutečnění přeměny v hospodaření korporaci očekávat. I na tuto stránku přeměn publikace pamatuje a do textu jsou zařazeny **výklady týkající se účetních a znaleckých prvků přeměn.** Oproti tomu autoři sami v úvodním slovu upozorňují na to, že komentář nezohledňuje daňová hlediska přeměn, neboť podle názoru autorů je každá přeměna a každá korporace natolik unikátní, že by informace o daňových aspektech přeměn mohly poskytnout zkreslený pohled. I přes uvedené upozornění čtenář v textu daňové souvislosti nalezne, a může si tak učinit lepší představu, jaké poznatky konkrétně potřebuje a kam by se měl k jejich získání obrátit.

Orientace na praktické problémy rovněž neznamená, že se čtenáři nesetkají se základními informacemi o právní úpravě přeměn, jejich členění či ekonomických důvodech, které k rozhodnutí o přeměně vedly. V tomto ohledu nacházejí autoři publikace velmi vyvážený poměr informací obecně vysvětlujících (např. instruktivní komentář k § 10 až 13b nebo k obecné úpravě projektu přeměny) a zcela konkrétních, které se soustřeďují na realizaci jednotlivých postupových kroků přeměny (např. doporučení pro úpravu výměnného poměru u fúze společností s ručením omezeným nebo pro změny výše vkladů u těžce fúze).

Snaha neopakovat některé informace a soustředit je do logických celků se promítá i do systematiky komentáře, který

u některých ustanovení na vysvětlení rezignuje a odkazuje na souborný výklad koncentrovaný u jiného ustanovení. Tento postup, ačkoli je opodstatněný a logický, může v některých případech působit rušivě a pro čtenáře poněkud snižovat uživatelský komfort komentáře. Výhodou tohoto postupu však je, že text, který je takto koncentrován do jediné kapitoly, dovoluje učinit si komplexní představu o dané fázi přeměny, aniž by bylo nutné celkovou informaci skládat z dílčích úvah rozptýlených u jednotlivých ustanovení. Autoři tak úspěšně kombinují přednosti komentáře a výkladového textu, s nímž se běžně setkáváme např. u monografií (např. výklad o právu na dorovnání, právu na odkoupení podílu, o odpovědnosti za škodu či neplatnosti přeměny).

Zákon o přeměnách je věcně zaměřen jen na určitý výsek problematiky úpravy právnických osob – zánik právnické osoby bez likvidace s univerzálním právním nástupnictvím – a jeho osobní působnost se soustřeďuje na obchodní společnosti a družstva. I když by se mohlo zdát, že se v případě tohoto zákona setkáváme s komplexní právní úpravou, není tomu tak. Hned na začátku publikace, v komentáři k § 1, upozorňují autoři na nejdůležitější systematickou souvislost – úpravu přeměn právnických osob v občanském zákoníku, zmiňují dále zvláštní úpravy u speciálních podnikatelských činností (banky, pojišťovny, zajišťovny, subjekty kapitálového trhu) a informují též o zákonu o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, neboť teprve zápisem do obchodního rejstříku mohou nastoupit účinky přeměny. I do dalších částí textu **autoři zařazují odkazy na návaznost zákona o přeměnách na další právní předpisy**, zejména zákon o obchodních korporacích, notářský řád, předpisy upravující účetnictví, audit nebo znaleckou činnost. Pokud by mohla vzniknout pochybnost o vztahu těchto zákonů k zákonu o přeměnách, poskytují i vysvětlení, která úprava se bude aplikovat a v čem se odlišuje postup při přeměnách od standardních postupů např. podle zákona o obchodních korporacích. I když omezený rozsah a účel komentáře nedovoluje postihnout všechna systematická spojení, nalezne čtenář odpovědi na nejčastější problémy, které ho při uskutečňování přeměny mohou v tomto směru potkat.

V úvodním slovu ke komentáři zmiňuje jeho autor, že nechce zatěžovat čtenáře popisem rozhodovací praxe soudů. Komentář skutečně neuvádí samostatné odkazy na judikaturu, její seznam nalezneme až v závěru komentáře. Autoři však zmiňují stanoviska judikatury průběžně v textu, zejména u těch otázek, u nichž existuje více názorů na aplikaci zákona, popř. tam, kde se soudní praxe opírá o problematická stanoviska (např. komentář k § 288a).

Soustředíme-li se na jednotlivé druhy přeměn, lze konstatovat, že **autoři věnují maximální pozornost nejčastějším druhům přeměn, a to fúzím a rozdělování obchodních korporací.** Právě v komentářích k části druhé a třetí zákona (nepomijím tím samozřejmě komentář k úvodním obecným ustanovením) leží těžiště publikace a čtenář zde může najít řadu praktických doporučení i odborných rad a stanovisek, s jejichž pomocí se lépe přeneseme přes právní i ekonomická úskalí příslušného druhu přeměny. Zejména pro tyto části platí úvodní slova o praktické použitelnosti a efektivitě. V těchto částech je nutné ocenit především návodné výklady o projektech přeměn, jejich schvalování, oceňování jmění společností s ručením omezeným a akciových společností, povinnostech znalců i speciálních otázkách, jako je např. změna výše základního kapitálu v souvislosti s přeměnou nebo výměna podílů.

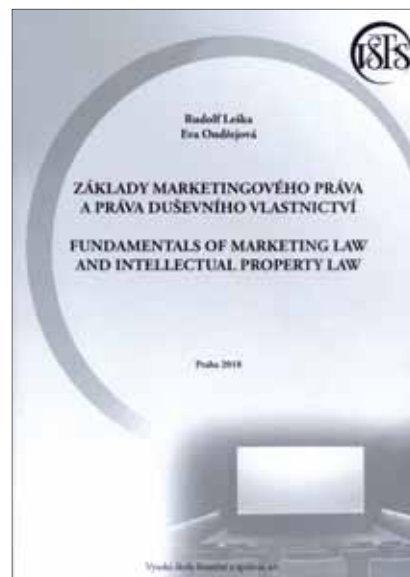
Zvídavý český čtenář může též hledat poučení o oblasti, s níž se běžně nesetkává, ale která se může jevit jako právně zajímavá, a to jsou **přeshraniční přeměny.** Autoři se jim v komentáři nevyhýbají, upozorňují ovšem na to, že jsou méně frekventované (statistická data o jejich počtu jsou uvedena na str. 123). Ve výkladu o této oblasti přeměn, která je sama o sobě velmi komplikovaná, protože se v ní propojují právní řády zahraničních a českých korporací, autoři v úvodním výkladu (str. 123-125) sice stručně, ale velmi přehledně podávají základní charakteristiku přeshraniční přeměny a upozorňují na její charakteristické rysy. Navazující výklady o jednotlivých druzích přeshraničních přeměn nejsou rozsáhlé a zvýrazňují odchylky od postupu při vnitrostátních přeměnách. Pokud však čtenář s ohledem na úpravu přemístění sídla obsaženou v občanském zákoníku (§ 138 až 143) hledá podrobnější informaci o přemístění sídla obchod-

ní korporace do České republiky nebo do zahraničí cestou přeshraniční změny právní formy, bude zklamán. Autoři se této problematice blíže nevěnují a poukazují na to, že jde o institut v praxi zcela nevyužívaný. Jeho zajímavá konstrukce, která může být chápána i jako reakce na judikaturu ESD (SD EU) ve věcech tzv. primárních přesídlení, zřejmě teprve čeká na svou budoucnost.

Přeshraniční fúze a zmínka o judikatuře ESD (SD EU) mohou vyvolat otázku, zda a jak je česká právní úprava přeměn jako taková ovlivněna prameny evropského práva. V textu publikace autoři tuto otázku neřeší, neboť je do značné míry teoretická a reakce na požadavky evropských směrnic se promítá do textu zákona legislativními zásahy. Autoři tedy vycházejí z dosaženého stupně harmonizace a evropskými směrnici se nezabývají. Jejich orientace na praktické otázky a postupy se promítá i do absence výkladu o zásadních rozhodnutích ESD (SD EU). V tomto směru čtenář poučení nenajde a bude muset hledat jiné zdroje. Dobrým vodítkem mu však může být závěrečný seznam literárních zdrojů.

V závěru každé recenze by čtenáři měli najít doporučení, komu především je recenzovaná publikace určena a v čem mu může být přínosem. **Publikaci lze doporučit všem, kteří hledají praktický pohled na svět přeměn obchodních korporací.** Na jejich předchozí profesionální přípravě příliš nezáleží, publikace je přístupná právníkům i odborníkům s ekonomickým vzděláním, podnikatelům, členům orgánů i společníkům obchodních korporací, kteří uvažují o možnosti přeměny nebo se v praktickém životě setkali s nutností ji realizovat. Lze ji doporučit i studentům právnických fakult, kteří svádějí obtížný zápas s textem zákona o přeměnách a chtěli by dospět k základním poznatkům a pochopení funkce této právní úpravy. Pro zkušené odborníky může publikace poskytnout především srovnávací pohled, popř. korekce vlastní praxe. Lze uzavřít, že publikace nesporně představuje další obohacení nepřilíš rozsáhlé komentářové literatury v dané oblasti a jako taková jistě přitáhne pozornost odborné veřejnosti.

✦ prof. JUDr. JARMILA POKORNÁ, CSc.,
Katedra obchodního práva Právnické
fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Rudolf Leška, Eva Ondřejová:

Základy marketingového práva a práva duševního vlastnictví / Fundamentals of Marketing Law and Intellectual Property Law

Vysoká škola finanční a správní,
Praha 2018, 136 stran, 222 Kč.

Existují publikace, které se věnují marketingovému právu, i knížky orientované na duševní vlastnictví. Recenzované dílo prezentované nakladatelstvím Vysoké školy finanční a správní EDUCOpress se pak věnuje oběma těmito tématům. **Text je napsán česky a současně je publikován i v anglické verzi.** To považuji za velmi přínosné.

Autorský kolektiv tvoří JUDr. et Mgr. Rudolf Leška, Ph.D., LL.M., a JUDr. Eva Ondřejová, Ph.D., LL.M. Oba autoři působí jako advokáti a současně jako vysokoškolské učitelé. Z jejich aktivit alespoň ještě uvedme, že první z autorů vede českou pobočku společnosti *Association Littéraire et Artistique Internationale* a autorka uvedená posléze mj. získala zkušenosti při zastupování nejvýznamnějších vydavatelství domů a v britských médiích. Oba autoři průběžně časopisecky publikují.

Recenzovaná práce se postupně věnuje právu duševního vlastnictví, tj. právu autorskému a právům souvisejícím s právem